

Nr 152.

Av herr **Bergman m. fl.**, om beredande åt kommunerna av behörigt inflytande på beviljandet av rättigheter till rusdrycksförsäljning inom närliggande kommuner m. m.

Den grundläggande principen i nu gällande rusdryckslagstiftning är, som bekant, att åt de röstberättigade medborgarna i en kommun överlåtes rätten att bestämma, huruvida och i vilken utsträckning rätt till försäljning av rusdrycker må äga rum eller ej. I förordningen av den 14 juni 1917 stadgas därför, att över till K. B. inkommen ansökan om dylik rättighet skall omedelbart utlåtande inhämtas, i Stockholm av stadsfullmäktige och i annan stad av stadsfullmäktige och magistrat samt å landet av kommunalstämma. I § 17 mom. 4 heter det: »Sedan i mom. 3 omförmälda utlåtanden till K. B. ingivits, har K. B., där ansökningen ej genast varder avslagen, att, om rörelsen kan antagas vålla olägenhet för angränsande kommun, över ansökningen infordra yttrande från stadsfullmäktige eller kommunalstämma i sådan kommun». Denna sistnämnda bestämmelse torde hava tillkommit för att göra det möjligt för andra kommuner än den, där försäljningsrättigheten skall utövas, att giva tillkänna sin mening beträffande upplåtande av sådan rätt som här avses, men någon ovillkorlig skyldighet för K. B. att infordra yttrande från angränsande kommuner synes icke föreligga. Tydligt är dock, att i en mängd fall samma olägenheter som drabba en kommun, där försäljning äger rum också kan uppstå för en eller flera angränsande kommuner. Särskilt blir detta fallet, när ett eller flera tätbebyggda samhällen ligga i omedelbart grannskap av en stad med försäljningsrätt, men där dessa samhällen icke tillhöra stadskommunen. Exempelvis kunna t. o. m. tvenne städer gränsa omedelbart intill varandra, och kommunikationerna äro numera ofta sådana, att det icke är förenat med någon nämnvärd vare sig kostnad eller tidsförlust att resa från den ena staden till den andra. Samma är förhållandet beträffande kringliggande landsbygd, och detsamma gäller även, om ock i mindre utsträckning, jämväl hela det område, som i de mera tätbebyggda delarna av vårt land tilldelas ett försäljningsbolag. Vid nu angivna förhållande synes det vara ett rimligt krav, att konungens befallningshavande åläggas skyldighet att infordra yttrande från samtliga de kommuner, vilka i större eller mindre utsträckning kunna komma att drabbas av olägenheter genom upplåtande av sådan rätt till försäljning av rusdrycker, varom ovan talats.

Ett sådant åläggande för K. B., som här måste ifrågasättas, måste emeller-
Bihang till riksdagens protokoll 1925. 3 saml. 40 häft. (Nr 152—155.)

tid, om det skall vara av någon praktisk betydelse, också medföra skyldighet för samma myndighet att vid prövning av fråga om försäljningsrätt och därvid fogade villkor taga hänsyn till vad ifrågavarande kommuner uttala i ärendet. Enligt nu gällande bestämmelser kan visserligen K. B. lämna tillfälle för samtliga kommuner inom ett försäljningsområde att yttra sig, men även om alla utan undantag avstyrka oktroj eller förorda vissa inskränkningar, behöver icke konungens befallningshavande taga någon som helst hänsyn till en dylik stark opinion. Det har därför förekommit fall, där visserligen stadsfullmäktige i hemkommunen med mycket ringa majoritet tillstyrkt rättighets beviljande under vissa villkor, men alla de hörda grannkommunerna avstyrkt den sökta rättigheten eller tillstyrkt densamma med mera skärpta restriktioner än majoriteten inom hemkommunen, där försäljningsrätten det oaktat upplåtits utan något som helst hänsynstagande till övriga kommuners mening. Det synes oss klart, att ett dylikt tillvägagångssätt icke står i överensstämmelse med den grundprincip, som måste anses ligga till grund för § 17 mom. 4 i försäljningsförordningen.

Krav på förändring av gällande bestämmelser i äsyftade hänseende hava vid ett par tillfällen förut framförts inom riksdagen. Sålunda begärdes en dylik förändring vid 1921 års riksdag, och det tillfälliga utskott inom andra kammaren, dit motionen hänvisades, tillstyrkte enhälligt en skrivelse i motionens syfte. Andra kammaren biföll också utskottets hemställan, men första kammaren avtog motionen. Vid 1923 års riksdag motionerades ånyo om skyldighet för K. B. att infordra yttrande från samtliga kommuner inom försäljningsområde, innan oktroj beviljades. Bevillningsutskottet, dit denna motion remitterades, avstyrkte densamma på skäl, som förefalla föga övertygande. Främst av de anförda skälen torde det ha varit, att utskottet ansåg större erfarenhet rörande verkningarna av gällande försäljningssystem vara erforderlig, innan mera genomgripande ändringar i försäljningsförordningen företoges. Nu torde åtminstone sistnämnda skäl vara av mindre betydelse, sedan ytterligare två år förlupit och större erfarenhet sålunda vunnits. Fyra av utskottets ledamöter yrkade i avgiven reservation för övrigt redan då i huvudsak bifall till framställningen.

På vad sätt och i vilken omfattning en förändring av nu gällande bestämmelser bör ske, torde böra bli föremål för en närmare utredning. Olika sätt kunna tänkas ifrågakomma. Sålunda bör det tagas under övervägande, huruvida icke kvalificerad majoritet inom hemkommunens stadsfullmäktige bör stadgas för beviljande av försäljningsrätt, därest samtliga eller en mycket stor majoritet av övriga kommuner inom försäljningsområdet uttala sig emot oktrojs beviljande. Vidare synes frågan om inskränkningarnas omfattning i större mån än vad hitintills är fallet böra i någon mån göras beroende av huruvida angränsande kommuner avstyrkt ansökan eller förordat mera radikala restriktioner. Även andra utvägar för lösande av frågan äro tänkbara.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning angående sådan ändring i gällande bestämmelser angående rusdrycksförsäljningen, att kringliggande kommuner tillerkännas behörigt inflytande på beviljandet av försäljningsrättigheter i viss kommun och villkoren därför, samt för riksdagen framlägga det förslag, som av utredningen föranledes.

Stockholm den 22 januari 1925.

J. Bergman.

August Ljunggren.

G. H. von Koch.
